

SAKSBEHANDLER
Eline Ova Sveen

VÅR DATO
05.12.2023

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
23/02505-3

DERES REF.
22/1929 - 13

DERES DATO

Frognerparkens venner
Monolitveien 12
0373 OSLO

v/ Victoria Dahr

Monolitveien 6 - utendørs innebandybane Avgjørelse av klage på dispensasjon fra områdefredning

Vi viser til klage fra Frognerparkens venner 25. mai 2023 over Byantikvarens dispensasjon for etablering av utendørs bandybane på Skøyen skole. Byantikvaren har opprettholdt sitt vedtak og oversendt klagen til Riksantikvaren for endelig avgjørelse i brev 18. august 2023. Vi viser også til opprinnelig søknad 3. november 2022.

Riksantikvaren er godt kjent med området som saken gjelder, og vi har vurdert fotografier og beskrivelse i saken som tilstrekkelig grunnlag for å behandle klagen. Vi har ikke sett behov for befarings.

Klagen er fremsatt etter utløpet av den vanlige klagefristen i forvaltningsloven § 29. Ettersom dere først ble kjent med vedtaket via foresatte ved skolen 8. mai 2023, tas klagen likevel til behandling i tråd med forvaltningsloven § 29 annet ledd.

Konklusjon

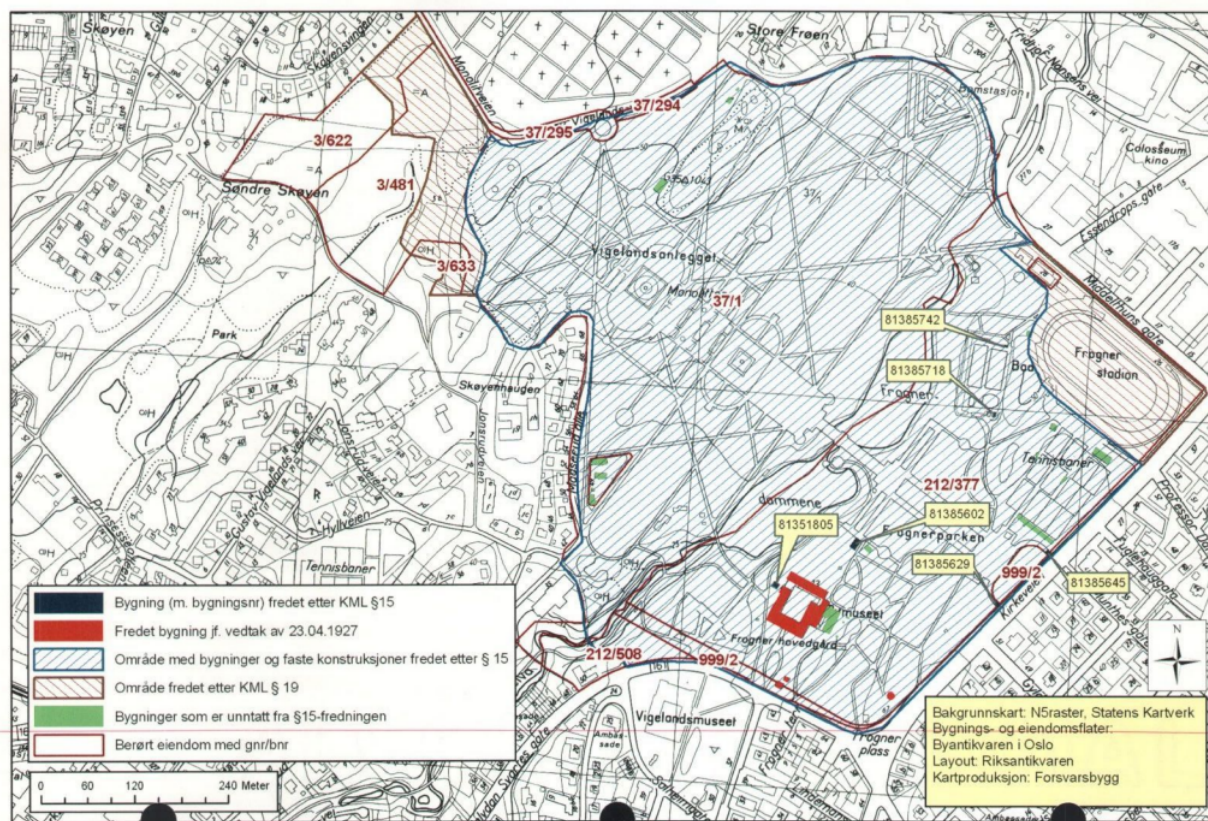
Riksantikvaren har vurdert alle sider av saken og kommet til at Byantikvarens vedtak opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Bakgrunn

Skøyen skole ligger mellom Vestre gravlund, Skøyen hovedgård med den engelske park og Frognerparken med Vigelandsanlegget. Tomten ble skilt ut fra Nordjordet, og utgjør den nordlige delen av området som tidligere var en del av Skøyen hovedgård.

Rett syd for skolen ligger Nordjordet. Deler av Nordjordet er fredet etter kulturminneloven § 19.

3. november 2022 søkte Landskaperiet AS på vegne av Oslobygg KF om dispensasjon for å etablere en utendørs innebandybane i fredningsområdets randsone rett syd for skolens parkeringsplasser. Vi viser til inntegningen på situasjonsplanen i søknaden.

Det aktuelle området ble fredet ved vedtak 13. februar 2009.

Formålet med fredningen av deler av Nordjordet er:

"begrunnet i disse arealenes umiddelbare tilknytning til og fortsettelse av arealet fredet etter § 15. Intensjonen er ikke å bevare i detalj den nåværende situasjonen, men å hindre forstyrrende innslag jf. Vigelands uttalelse til "Vigelandskommiteen" 1931 i forbindelse med kommunens ervervelse av arealet: "Komiteen har bl.a. ved kjøp av Bulls tomt rensset får anlægget mot aasene i vest og jeg tror at der ogsaa vil bli holdt rent mot øst, saa ikke helt ut fiendtlige ting vil bli placert i vort anlægs umiddelbare nærhet..." (Kilde Vigeland-museet)"

Forvaltningsmyndigheten for fredningen er lagt til Byantikvaren ved forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven § 3 (4). Byantikvaren ga dispensasjon for det omsøkte tiltaket i vedtak 13. desember 2022. Dere er ikke enig i avgjørelsen og har påklaget vedtaket til Riksantikvaren.

Innholdet i klagen

Klagen gjelder følgende:

1. bekymring over at randsonen rundt parken blir bebygget og ikke lengre er et fritt område
2. opplevelse av stadig press på friarealer og at det er for enkelt å spise seg inn på parkens nærområder
3. bekymring for presedensvirkningen et slikt inngrep kan gi for fremtiden
4. uenighet om bruksverdien/bruken av arealene som er tiltenkt tiltaket og intensjonene ved prosjektet

I tillegg stilles det spørsmål om hvorfor Frogneparkens venner ikke er varslet i saken når foreningen er høringsinstans i saker som gjelder parken, bidrar til vedlikehold og oppgradering

av parken og er økonomisk bidragsyter til parkaktiviteter og vedlikehold/renovering. Dette anser vi som besvart av Byantikvaren i oversendelsesbrevet og behandles ikke videre av Riksantikvaren.

Byantikvarens vurdering

Byantikvaren innleder med en gjengivelse av hovedpunktene i vedtaket om dispensasjon og siterer formålet med fredningen både etter § 15 og etter § 19. Byantikvaren går deretter gjennom de enkelte punktene i klagen med følgende merknader:

1. Bekymring over utbygging av randsonen/friarealene rundt parken

- Byantikvaren er enig i at det er viktig å holde parkens randsoner fri for bebyggelse. Dette er også intensjonen bak fredningen av Nordjordet jf. formålsbeskrivelsen.
- Tiltaket er en bane i flukt med terreng, et 50 cm høyt vant.
- Dette vurderes ikke som et *forstyrrende innslag* som er det fredningen er ment å gi vern mot.
- Tiltaket vil heller ikke innebære noen endring av *områdets karakter av friområde, henholdsvis anlegg under åpen himmel, sett i sammenheng med området fredet etter § 15.*

2. Tiltaket kan gi presedens for fremtidige tiltak

- Byantikvaren deler ikke bekymringen. For å gi dispensasjon må de to vilkårene være oppfylt: *ikke vesentlig inngrep* og krav om *særlig tilfelle*
- Selv om begge vilkår er oppfylt kan man fortsatt avslå dersom behovet for å beskytte kulturmiljøet er viktigere enn søkers behov eller samfunnsmessige behov.

3. Tiltaket vil føre til betydelig skade på fredet område og det vil være krevende å reversere

- Byantikvaren peker på at fredningen etter § 19 skal ivareta virkningen av anlegget som er fredet etter § 15. Området er ikke fredet på grunn av dets egenverdi. Tiltakets reversibilitet og karakter er vurdert i lys av dette. Den visuelle virkningen er vurdert under pkt. 1.

4. Usikkerhet omkring bruksverdien og intensjonen for tiltaket

- Byantikvaren legger til grunn at klagepunktet gjelder vilkåret om at det må foreligge et *særlig tilfelle* for å kunne gi dispensasjon.
- De viser til at innebandybanen vil være et tilskudd til denne delen av parken som rekreasjonsområde og at det vil komme elever og allmennheten til gode. Dette er i tråd med fredningsformålet: *fredningen skal også medvirke til at områdets verdi som rekreasjonsområde for alle grupper av befolkningen ikke forringes.*

Riksantikvarens vurdering

Etter kulturminneloven § 19 tredje ledd, kan departementet i *særlige tilfelle* gjøre unntak fra vedtak om fredning og fredningsbestemmelser for tiltak som ikke medfører *vesentlig inngrep* i det fredete området. Myndigheten er delegert til Byantikvaren ved forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven § 3 (4). Riksantikvaren er overordnet myndighet og klageinstans for vedtak fattet av Byantikvaren.

Det overordnede formålet med fredningen etter § 19 er knyttet til nærheten og sammenhengen med parken og anlegget som er fredet etter § 15. Områdefredningen skal forhindre forstyrrende innslag, men ikke bevare den nåværende situasjonen i dette området i detalj.

Fredningsvedtaket inneholder en egen bestemmelse for § 19-området. Etter denne kan man ikke sette i verk tiltak eller bruksendringer som kan forandre områdets karakter av friområde, eller som på annen måte vil motvirke formålet med fredningen.

Hva som er et vesentlig inngrep, beror på et faglig skjønn. Man må vurdere inngrepets art og størrelse sett opp mot kulturmiljøets art, størrelse og kulturhistoriske verdier. Formålet med fredningen og fredningsbestemmelsene har stor betydning for vesentlighetsspørsmålet. Etter Riksantikvarens vurdering har Byantikvaren gjort overbevisende rede for sin vurdering av dette spørsmålet i vedtaket og i merknadene til klagen.

Det samme gjelder vurderingen av at det foreligger et særlig tilfelle i saken. Riksantikvaren er enig i Byantikvarens vurdering av at innebandybanen vil være et positivt tilskudd til området som rekreasjonsområde, særlig ettersom den vil være tilgjengelig både for skolens elever og for allmennheten.

Vi vurderer etter dette at det foreligger rettslig grunnlag for det vedtaket som Byantikvaren har fattet. Vi slutter oss også til den faglige vurderingen som Byantikvaren har gjort i saken.

Konklusjon

Riksantikvaren har vurdert alle sider av saken og kommet til at Byantikvarens vedtak om dispensasjon for etablering av innebandybane opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Avgjørelsen er endelig og kan ikke klages på, jf. forvaltningsloven § 28.

Vennlig hilsen

Anne-Judith Munthe-Kaas

Avdelingsdirektør

leder Juridisk seksjon

Eline Ova Sveen

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Byantikvaren - Oslo, Postboks 2094 Grünerløkka, 0505 OSLO/ Oslo kommune - Plan- og bygningsetaten, Boks 364 Sentrum, 0102 OSLO/ Landskaperiet AS, Øvre Slottsgate 2b, 0157 OSLO